

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, Πολιτεία, 518b-519a

Δεῖ δὴ, εἶπον, ἡμᾶς τοιόνδε νομίσει περὶ αὐτῶν, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ· τὴν παιδείαν οὐχ οἷαν τινὲς ἐπαγγελλόμενοι φασιν εἶναι τοιαύτην καὶ εἶναι. Φασὶ δέ που οὐκ ἐνούσης ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμης σφεῖς ἐντιθέσθαι, οἷον τυφλοῖς ὀφθαλμοῖς ὄψιν ἐντιθέντες.

Φασὶ γὰρ οὖν, ἔφη.

Ὅ δέ γε νῦν λόγος, ἦν δ' ἐγώ, σημαίνει ταύτην τὴν ἐνούσαν ἐκάστου δύναμιν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τὸ ὄργανον ᾧ καταμανθάνει ἕκαστος, οἷον εἰ ὄμμα μὴ δυνατόν ἦν ἄλλως ἢ σὺν ὄλῳ τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φανὸν ἐκ τοῦ σκοτώδους, οὕτω σὺν ὄλῳ τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομένου περιακτέον εἶναι, ἕως ἂν εἰς τὸ ὄν καὶ τοῦ ὄντος τὸ φανότατον δυνατὴ γένηται ἀνασχέσθαι θεωμένη· τοῦτο δ' εἶναί φαμεν τάγαθόν. Ἥ γάρ;

Ναί.

Τούτου τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, αὐτοῦ τέχνη ἂν εἴη, τῆς περιαγωγῆς, τίνα τρόπον ὡς ῥᾶστά τε καὶ ἀνυσιμώτατα μεταστραφήσεται, οὐ τοῦ ἐμποιεῖσθαι αὐτῷ τὸ ὄραν, ἀλλ' ὡς ἔχοντι μὲν αὐτό, οὐκ ὀρθῶς δὲ τετραμμένῳ οὐδὲ βλέποντι οἷ ἔδει, τοῦτο διαμηχανήσασθαι.

Ἔοικεν γάρ, ἔφη.

Αἰ μὲν τοίνυν ἄλλαι ἀρεταὶ καλούμεναι ψυχῆς κινδυνεύουσιν ἐγγύς τι εἶναι τῶν τοῦ σώματος—τῷ ὄντι γὰρ οὐκ ἐνούσαι πρότερον ὕστερον ἐμποιεῖσθαι ἔθεισι καὶ ἀσκήσεσιν—ἢ δὲ τοῦ φρονῆσαι παντός μᾶλλον θειοτέρου τινὸς τυγχάνει, ὡς ἔοικεν, οὔσα, ὃ τὴν μὲν δύναμιν οὐδέποτε ἀπόλλυσιν, ὑπὸ δὲ τῆς περιαγωγῆς χρήσιμόν τε καὶ ὠφέλιμον καὶ ἄχρηστον αὖ καὶ βλαβερόν γίγνεται.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

1. Κατά τον Σωκράτη η γνώση υπάρχει μέσα στην ψυχή του ανθρώπου.
2. Ο Σωκράτης προτείνει ο άνθρωπος να στραφεί από την μεταβαλλόμενη πραγματικότητα στην σταθερή πραγματικότητα των Ιδεών και της Ιδέας του Αγαθού.
3. Η παιδεία κατά τον Σωκράτη είναι μία τέχνη που εμφυτεύει στον νου τη δύναμη της γνώσης.

4. Η ανδρεία και η σωφροσύνη είναι αρετές της ψυχής οι οποίες εμφυτεύονται στην ψυχή με τον εθισμό και την άσκηση.
5. Είναι στο χέρι κάθε ανθρώπου να αξιοποιήσει τον νου του, ώστε να κατακτήσει την αρετή της φρόνησης.

Μονάδες 10

B1. Κεντρική θέση στο παραπάνω απόσπασμα έχει η έννοια της *περιαγωγής*. Να παρουσιάσετε τα χαρακτηριστικά που της αποδίδει ο Πλάτων.

Μονάδες 10

B2.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, Μένων, 81d

Στον συγκεκριμένο πλατωνικό διάλογο βασικό θέμα είναι το διδακτό της αρετής. Στο παρακάτω απόσπασμα ο Σωκράτης αναφέρεται στη θεωρία της ανάμνησης.

Επειδή λοιπόν η ψυχή και αθάνατη είναι και πολλές φορές γεννήθηκε και έχει δει όλα τα πράγματα και όσα είναι εδώ και όσα είναι στον Άδη, δεν είναι τίποτε που να μην το έχη μάθει. Ώστε καθόλου παράξενο να μπορή αυτή και για την αρετή και για τα άλλα να ξαναθυμηθή όσα και πριν ήξερε. Και επειδή όλη η φύση έχει ομοιογένεια και η ψυχή τα έχει μάθει όλα, τίποτε δεν εμποδίζει, αν ένα μόνο ξαναφέρη κανείς στο νου του —αυτό δα οι άνθρωποι το ονομάζουν μάθηση— μόνος του να ξαναβρή όλα τα άλλα, φτάνει να έχη θάρρος και να μην αποκάμη ερευνώντας· γιατί η έρευνα και η μάθηση στο σύνολό τους ανάμνηση είναι.

Μτφρ. Β.Ν. Τατάκης

Αφού μελετήσετε το παραπάνω παράλληλο κείμενο, να εντοπίσετε δύο (2) ομοιότητες σε σχέση με τα όσα αναφέρονται από τον Σωκράτη στο αρχαίο διδαγμένο κείμενο. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με στοιχεία από τα δύο κείμενα.

Μονάδες 10

B3. Να αντιστοιχίσετε καθεμία από τις φράσεις της στήλης Α του παρακάτω πίνακα με μία φράση από τη στήλη Β που συμπληρώνει ορθά το νόημά της.

A	B
1. Ο Σωκράτης	α. κρίθηκε ένοχος από το λαϊκό δικαστήριο της Ηλιαίας με μεγάλη πλειοψηφία.

	β. με πρόσχημα τη θρησκεία διώχθηκε για πολιτικούς λόγους.
	γ. καταδικάστηκε για αθεΐα.
2. Στον διάλογο <i>Πρωταγόρας</i> του Πλάτωνα	α. ο Σωκράτης χρησιμοποιεί την παραγωγική μέθοδο.
	β. διατυπώνεται ήδη ολοκληρωμένη η αντίληψή του για την αρετή.
	γ. δεν διατυπώνεται οριστικό συμπέρασμα σχετικά με το θέμα της συζήτησης.
3. Από το δεύτερο βιβλίο της <i>Πολιτείας</i> ως το τέλος κύριοι συνομιλητές είναι	α. ο Σωκράτης, ο Γλαύκων και ο Αδείμαντος.
	β. ο Σωκράτης και ο σοφιστής Θρασύμαχος.
	γ. ο Σωκράτης, ο Γλαύκων και ο Κέφαλος.
4. Στην πλατωνική <i>Πολιτεία</i> οι φύλακες - επίκουροι	α. είναι η πολυπληθέστερη από τις 3 τάξεις.
	β. έχουν στρατιωτικά και διοικητικά καθήκοντα.
	γ. αναλαμβάνουν μόνο διοικητικά καθήκοντα.
5. Στη δικαιοσύνη κατά τον Πλάτωνα εμπεριέχονται τρεις αρετές:	α. η σοφία, η ανδρεία, η σωφροσύνη.
	β. η σοφία, η φρόνηση, η σωφροσύνη.
	γ. η σοφία, η αυτοκυριαρχία, η σωφροσύνη.

Μονάδες 10

B4. Να αντιστοιχίσετε καθεμία αρχαιοελληνική λέξη της στήλης Α με την **ετυμολογικά συγγενή** νεοελληνική λέξη της στήλης Β. Δύο λέξεις στη στήλη Β περισσεύουν.

A	B
1. νομίσαι	α. δέηση
2. ένούσης	β. τοκετός
3. σημαίνει	γ. δεσμός
4. τέχνη	δ. παράνομος
5. ἔδει	ε. παρουσία
	ζ. ασήμαντος
	η. ένεση

Μονάδες 10